

To skibsredere

A A.P. Møller 1876-1965

I 1886 sejlede kaptajn Peter Mærsk Møller med sit dampskib 'Laura' i et voldsomt stormvejr. Hans hustru, Anna Møller, der var syg, var med om bord. Hun blev mere og mere syg. Peter Mærsk Møller, der var en meget troende mand, gik op på dækket og bad til Gud om, at de måtte komme sikkert i havn. Pludselig åbnede skyerne sig, og *en stjerne* lyste frem. Skibet kom sikkert i havn, og Anna Møller blev rask. Sådan lyder legenden i hvert fald. *En hvid 7-takket stjerne på lyseblå baggrund* blev senere rederiet A.P. Møllers verdenskendte logo.

Anna og Peter Mærsk Møller fik i alt 12 børn. Nummer tre hed Arnold Peter Møller. I 1895 rejste den 19-årige Arnold til England, til Königsberg (i dag Kaliningrad) og til Sankt Petersborg, hvor han arbejdede inden for skibsfart i 8-9 år, inden han vendte tilbage til Danmark. A.P. Møller havde klaret sig så godt i udlandet, at han 27 år gammel blev leder i et stort dansk rederi – med ret til at arbejde med egne skibe i fritiden.

I 1904 lykkedes det for A.P. Møller og hans far at skaffe kapital og grundlægge deres eget rederi, *A/S Dampskibsselskabet Svendborg*. Både moren og søsteren, Hulda, arbejdede i rederiet. Om denne søster sagde A.P. Møller engang: *„Hvis Hulda havde været en dreng, så havde hun kunnet slå mig.“* Senere grundlagde A.P. Møller endnu et rederi, *Dampskibsselskabet af 1912*. Første Verdenskrig betød en 10-dobling af indtjeningen til rederiet. I 1918 kunne A.P. Møller derfor grundlægge et skibsværft *Odense Staalskibsværft*. I 1919 etablerede A.P. Møller sig i New York. Da Odense Staalskibsværft blev for lille, grundlagde han *Lindøvværftet* også på Fyn. I 1962 fik han eneretten til olie og gas i den danske undergrund i 50 år og etablerede *Dansk Undergrunds Consortium*. Ti år senere kom den første olie op af Nordsøen. I 1964 blev *Dansk Supermarked A/S (Netto, Føtex og Bilka)* etableret med A.P. Møller som ejer af 50% af aktierne. A.P. Møller grundlagde flere andre virksomheder og var aktionær i mange andre.

I 1910 giftede A.P. Møller sig med amerikaneren Chastine Mc-Kinney. De fik fire børn, to piger og to drenge. Den yngste søn døde 19 år gammel af polio. Den ældste søn, der blev født i 1913, hed Arnold Mærsk Mc-Kinney Møller. Mærsk livsopgave blev at fortsætte i farens fodspor.

A.P. Møller havde 46 skibe, der sejlede på verdenshavene, da 2. verdenskrig brød ud. I 1940 sendte han sønnen til USA for at tage sig af rederiets interesser der. Under krigen mistede 148 af søfolkene livet. I 1945, da krigen var slut, havde A.P. Møller under halvdelen af sine skibe tilbage. Da han døde 89 år gammel, ejede A.P. Møller 88 skibe og meget andet.

Sin store succes som forretningsmand forklarede A.P. Møller selv med sparsommelighed, sin store flid og sit ønsket om at arbejde for sit fædreland. Men skuffelser havde han også – især politisk. Han syntes ikke, der blev lyttet til ham. Og ikke så mærkeligt: Han var fx imod parlamentarisme, gik ind for korporlig straf og var imod kritikken af apartheidsystemet i Sydafrika. A.P. Møller var en udemokratisk patriark, men han blev respekteret som en dygtig skibsreder. En anden stor skuffelse var, at sønnen, Mærsk, kun fik piger og ingen sønner til at føre

firmaet videre. Det tilgav A.P. Møller aldrig sin svigerdatter! Da hun fik sin tredje datter, Ane, spurgte Emma sin svigerfar: „*De er skuffet, Daddy?*“ – „*Ja, det er jeg,*“ var svaret.

„... livet ville være lidt mere roligt, hvis ikke han havde så meget virkelyst,“ skrev A.P. Møller engang til en engelsk ven om sin søn. Det samme kunne sønnen have sagt om faren. A.P. Møller fortsatte sit høje aktivitetsniveau til det sidste. A.P. Møller var en mand med en meget stærk vilje. Det var sønnen også. Og det gav selvfølgelig anledning til kontroverser – alligevel havde de stor respekt for hinanden. Men der var aldrig tvivl om, hvem der bestemte. Så selv om Mærsk fx var imod at bore efter olie, og det var Mærsk, der skulle klare det daglige arbejde, var det faren, der bestemte. Da A.P. Møller fik leukæmi og i perioder var indlagt, fortsatte han sit arbejde fra sygesengen på hospitalet. Her tilkaldte han sønnen og de øverste chefer i rederiet, så han kunne blive orienteret om alle detaljer – og så han kunne give sine ordrer.

Livet igennem gav A.P. Møller sønnen gode råd, og mange af dem blev fulgt.

Korrekt

To skibsredere

B Mærsk Mc-Kinney Møller 1913-2012

Da skibsreder A.P. Møller, døde i 1965 overtog sønnen, Arnold Mærsk Mc-Kinney Møller, rederierne *A/S Dampskibsselskabet Svendborg* og *Dampskibsselskabet af 1912*, skibsværftet *Lindø* på Fyn, *Dansk Undergrunds Consortium*, 50% af aktierne i *Dansk Supermarked A/S (Netto, Føtex og Bilka)* og meget meget mere. A.P. Møller, var en legende i levende live – det skulle sønnen, Mærsk Mc-Kinney Møller, også blive.

Indtil A.P. Møller døde i 1965 var sønnen *unge Mærsk* og faren *hr. Møller*. *Unge Mærsk* var da 51 år gammel. Men fra farens dødsdag var det Mærsk Mc-Kinney Møller, der var *hr. Møller* og Danmarks rigeste mand. Sønnen arbejdede som faren i døgndrift, interesserede sig for alt, huskede alt og blandede sig i de mindste detaljer. Det var 'business as usual'. I offentligheden var han næsten ukendt, og folk uden for rederiet var spændte på, om han ville kunne klare den store opgave at lede det enorme internationale firma. Men i rederiet var man ikke i tvivl. Mærsk Mc-Kinney Møller havde brugt hele sit liv på at forberede sig til at gå i farens fodspor, og han havde også det ekstra, der skulle til. Fra starten var man heller aldrig i tvivl om, hvem der bestemte.

17 år gammel begyndte Mærsk på sin shippinguddannelse i et stort dansk rederi (mens sønnen fra dette rederi blev ansat hos A.P. Møller), samtidig med at han gik på aftenskole fem dage om ugen. Som alle danske unge mænd dengang skulle også Mærsk i militæret, men derefter blev han ansat hos sin far på hovedkontoret i København og i datterselskaber i England, Tyskland og Frankrig, hvor han lærte økonomi, administration og shipping. Under 2. verdenskrig var Mærsk Mc-Kinney Møller i New York for at arbejde for rederiets interesser. Sproget kunne han, da hans mor var amerikaner, og der blev talt engelsk til hverdag i hjemmet. I USA skabte han et stort netværk af forretningsmænd og amerikanske politikere. Gennem årene blev dette netværk større og større og omfattede præsidenter, statsledere, toppolitikere og mangemilliardærer. Hr. Møller var en mand, der blev lyttet til.

Da Mærsk Mc-Kinney Møller kom hjem fra USA i 1947, lavede faren og sønnen en formel aftale, hvor de delte de mange opgaver mellem sig. Faren var 71 på det tidspunkt, men tænkte absolut ikke på at gå på pension. Mærsk Mc-Kinney Møller var ikke altid enig med sin far, især ikke i de sidste år faren levede. Nogle gange syntes han, at farens virketrang og lyst til at kaste sig ud i nye forretninger var for stor. Men selv om faren besluttede noget, som Mærsk Mc-Kinney Møller var imod, at bore efter olie fx, gik han alligevel ind i arbejdet med fuld energi og loyalitet. „Når Daddy har sagt det, så må jeg også gøre mit bedste,“ sagde Mærsk Mc-Kinney Møller til sin hustru.

Og Mærsk Mc-Kinney Møller gjorde sit bedste: Han grundlagde fx *Mærsk Air*, han grundlagde *Mærsk Data*, han blev valgt ind i bestyrelsen for *IBM* i 1970 som den første ikke-amerikaner, han begyndte på containerfart i 1974, han producerede mere olie, end danskerne selv brugte, han grundlagde *Maersk Logistics (China)* i Hongkong, han købte det sydafrikanske containerrederi *Safmarine*, han købte det amerikanske containerrederi *Sealand*, han var sponsor for OL-kandidaten Beijing i 2001, han fik retten til olieboringer i den danske undergrund

forlænget til 2042, han fusionerede A/S Dampskibsselskabet Svendborg og Dampskibsselskabet af 1912 til *A.P. Møller-Mærsk A/S*, han havde aktiviteter i 125 lande i 2010 og over 300 skibe i rederiet A.P. Møller-Mærsk A/S.

Var faren fremsynet med hensyn til olieboringerne i Nordsøen og investeringerne i Dansk Supermarked A/S, så var Mærsk Mc-Kinney Møller fremsynet med hensyn til Kina. Allerede i 1980'erne valgte han at satse på Kina og investerede milliarder. I 2001 besøgte han den kinesiske premierminister sammen med sin datter, Ane Mærsk Mc-Kinney Uggla, og holdt sin 88 års fødselsdag i Kina. Det syntes kineserne var en stor gestus, for på kinesisk betyder 8 lykke og 88 dobbelt lykke og stor rigdom. USA er stadig A.P. Møller-Mærsk's største marked, men Kina er nummer to.

Kort før Mærsk Mc-Kinney Møller blev 80, trak han sig tilbage fra den daglige ledelse. Da han blev 90, trak han sig fra posten som bestyrelsesformand, men det betød ikke, at han holdt op med at komme dagligt på hovedkontoret på Esplanaden i København. Efter hans død blev datteren, Ane Mærsk Mc-Kinney Uggla, formand for den magtfulde A.P. Møllerfond, og hendes to sønner er godt i gang med at gøre karriere i koncernen.

A.P. Møller gav sin søn mange gode råd. Det mest berømte: *Intet Tab bør ramme os, som kan undgaas ved rettidig Omhu*, kendes af de fleste danskere, og udtrykket *rettidig omhu* er nærmest synonymt med A.P. Møller-Mærsk. *Rettidig omhu* oversættes officielt i firmaet med *constant care*. Da Mærsk Mc-Kinney Møller overtog sin fars kontor, beholdt han kun skrivebordet, resten skulle gemmes til et internt museum. På væggene hængte han to billeder: et marinemaleri af Eckersberg og et portræt af sin far. Som sin far var Mærsk Mc-Kinney Møller aktiv lige til sin død.